

Београд, 24. 01. 2022.

Монографија: *Галерија фресака у Београду*

Аутор: др Бојан Поповић

Рецензија

Пре извесног времена добио сам на рецензију рукопис монографије посвећене Галерији фресака у Београду. Пошто сам текст прочитао саопштавам своје мишљење о њему.

Рукопис садржи 280 страна дигитално обрађеног текста, кога прати 90 страна са илустрацијама.

У тексту се издвајају три засебне целине. Прву чини историографска расправа, издељена на више од двадесет кратких поглавља. У њима се најпре објашњава значај копије уметничког дела и испитују њени могући односи са оригиналом, затим се даје кратак историјат копирања фресака код нас и у свету, с нагласком на пракси копирања у Француској, где је та корисна делатност први пут практикована и одакле је још почетком 20. века стигла у Србију. Наредна поглавља посвећена су историјату Галерије фресака, почев од њеног оснивања и стварања фонда копија фресака, натписа у камену и одливака средњовековне скулптуре до потоњег развоја и делатности Галерије, с тежиштем на организовању изложби и стварању документације. У оквиру тих поглавља детаљно је приказана делатност најзначајнијих руководилаца и кописа Галерије – Милана Кашанина, Наде Антић-Комненовић, Зденке Живковић и Часлава Цолића. Указано је и на друге активности Галерије, као што су израда каталога сталних поставки, сакупљање и чување фрагмената фресака пронађених на теренским истраживањима, прикупљање грађе за израду корпуса српских средњовековних споменика, приређивање концерата средњовековне музике, покретање музичке манифестације *Хорови међу фрескама* итд. (предлог аутору: међу тим активностима важно место, иако се у рукопису не помиње, заузима покретање часописа *Зограф*, који ће временом постати, и још увек јесте, један од најугледнијих светских часописа посвећених средњовековној уметности; стога би вредело унети кратку допуну у одговарајуће поглавље књиге). Завршна поглавља историографског дела књиге говоре о последњим деценијама у раду Галерије

када је она најпре била интегрисана с Народним музејом у Београду (1973) и, најзад, привремено затворена (од 2016). Презентовани су покушаји и иницијативе да се спречи затварање Галерије, а на крају је убедљиво показано да постоје многобројни разлози због којих њен рад мора бити обновљен, за шта постоје сви потребни услови.

Другу целину књиге, документарног карактера, чини листа сликара-копииста који су радили за Галерију, уз коју су приложене њихове кратке биографије и спискови израђених копија. Ту су затим листе одливака епиграфске грађе и камене пластике, чуваних у Галерији, спискови реплика фресака које су израдили француски копиисти и, на крају, копије фресака из Словеније и Хрватске.

У трећем делу књиге наведени су сви извори за историју Галерије фресака, од архивске грађе и текстова објављених у штампи до научних и стручних радова.

Књига др Бојана Поповића, дугогодишњег кустоса и управника Галерије фресака у Београду, представља први темељан и свеобухватан преглед историје те изузетно значајне установе. Она почива, с једне стране, на богатој архивској грађи и другим писаним изворима релевантним за реконструкцију повеснице Галерије, а с друге стране, на личној обавештености аутора о свему што се тиче копиистичке, музеалне, научне и изложбене делатности Галерије фресака, као и њене вишедеценијске борбе за опстајање у културном животу Београда. Резултат је књига која доноси много аутентичних и до сада непознатих података о Галерији и истовремено на најбољи начин промовише скоро једнодушно настојање да та установа, јединствена у свету, обнови свој рад, толико плоносан за нашу средину. Стога најискреније препоручујемо да се књига што скорије публикује.

Проф. др Миодраг Марковић
Редовни професор Филозофског факултета
Универзитета у Београду
Члан САНУ